

TERVETULOA!

**Osaamisen ennakkoinnin tulevaisuus
– selvityksen julkistus 5.2.2026**

Tänään luvassa

**Miten Suomi ennakoi
osaamisen tulevaisuutta
-selvityksen päähavainnot**

Kommentteja

Näkökulmia maailmalta

**Tilaisuuden aikana voit
esittää kysymyksiä chatissä.**

**Luvassa myös pari
Mentimeter-kysymystä.**

**Linkki ”Miten Suomi
ennakoi osaamisen
tulevaisuutta”-
julkaisuun jaetaan
chattiin tilaisuuden
lopussa**

TAUSTA

Selvityksen tausta ja tavoite

- Tavoitteena oli **saada kokonaiskuva** osaamisen ennakoinnin nykytilasta Suomessa.
- Lähtökohtana oli **tunnustella** aihetta ja **ymmärtää**, millaisia **mahdollisuuksia ja kehittämistarpeita** osaamisen ennakointijärjestelmään liittyy.
 - Kiinnostuksen kohteena oli myös, miten eri toimijat tuottavat ja hyödyntävät osaamisen ennakointiin liittyvää tietoa.

Ohjelma

- 12.00 **Tervetuloa**
Milma Arola, johtava asiantuntija, Sitra
- 12.10 **Miten Suomi ennakoi osaamisen tulevaisuutta?**
Vera Djakonoff, vanhempi asiantuntija, Demos Helsinki
Kysymyksiä ja kommentteja
- 12.40 Kommenttipuheenvuorot
Johanna Ollila, tutkimuspäällikkö, Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Tommi Himberg, erityisasiantuntija, Jotpa
Touko Apajalahti, koulutuspolitiikan päällikkö, Teknologiateollisuus ry
Viivi Koivuniemi, ennakkoinnin asiantuntija, Vantaan kaupungin ennakointiyksikkö
- 12.55 **Näkökulmia maailmalta (in English)**
Yeo Web Siong, Group Director, Skills Development Group, SkillsFuture Singapore
Yngve Rosenblad, Chief Analyst of OSKA, Estonian Qualifications Authority

Keskustelua vetää **Mikael Sokero**, koulutusjohtaja, Demos Helsinki
Mahdollisuus esittää kysymyksiä chatissä
- 13.45 **Kiitokset ja katse tulevaan**
Milma Arola, johtava asiantuntija, Sitra
- 14.00 **Tilaisuus päättyy**

Miten Suomi ennakoi osaamisen tulevaisuutta?

Selvitys Suomen osaamisen ja oppimisen
ennakoinnin nykytilasta ja
kehittämistarpeista

Menetelmät

Ydinasiat

1

Järjestelmä:

Moninainen, laadukas ja verkostomainen. Runsaudesta merkityksellisen tiedon tunnistaminen ja toisaalta osaamisen "ison kuvan" hahmottaminen on haastavaa.

2

Jännitteet ja haasteet:

koskevat sekä itse ennakointia että **osaamisesta käytävää keskustelua**. Näkyvät mm: ennakoinnin eri oletuksissa, tavoitteissa ja aikajänteissä, sekä tiedon riittämättömässä kytkeytymisessä.

3

Tarve: Siirtymä

hajanaisuudesta kohti *systemistä* toimintaa, joka palvelee sekä kansallista päätöksentekoa (eri aikaväleillä) että yksilön valintoja.

Käsitteet

Käsite	Mitä ennakoidaan?	Mitä oletetaan?
Osaamisen ennakointi	Osaaminen, jolle on tarvetta tulevaisuudessa. Pitää sisällään toimiala- ja ammattikohtaisia sekä näitä läpileikkaavia analyyseja yleisistä työelämävalmiuksista.	Osaamiselle rakentuva toivottava tulevaisuus edellyttää laajaa ja läpileikkaavaa nousevien osaamisten tunnistamista.
Koulutustarpeiden ennakointi	Koulutustarve ja sen kehitys. Painotuksena määrällisiä laskelmia ja ennusteita tutkinnoista ja kehityksestä, joilla todennäköisiin tulevaisuuden näkymiin voidaan vastata.	Miten keskeiset taidot, tiedot ja osaaminen ovat saavutettavissa formaalin koulutuksen avulla.
Oppimisen ennakointi	Oppimisen tarpeet ja tavat oppijan näkökulmasta. Mitkä oppimisen edellytykset on turvattava?	Oppiminen on elinikäinen prosessi

Vallitsevat taustaoletukset Aukilausutut tavoitteet

Kohtaanto: Työvoiman kysynnän ja tarjonnan yhteensovittaminen

Uudistuminen: Koulutusjärjestelmän reagoitakyvyn varmistaminen 'etukenossa'.

Osaamistason nosto: Korkeakoulutettujen määrän kasvattaminen ja sivistyspohjan vahvistaminen.

Kilpailukyky: Oikeaa osaamista oikeaan aikaan globaalissa kilpailussa (nopea teknologiakehitys).

Rakenteellinen sopeutuminen: Vastaaminen väestön ikääntymiseen, hoivan kasvavat vaatimukset.

Jännitteitä taustaoletuksiin tuovat Piilevät logiikat

Rohkeita päätöksiä, kuten resurssien uudelleenjakoa on **vaikea tehdä**.

Suuri osa osaamisesta kertyy **tutkintojen ulkopuolella**

Vahva, laajasti jakautunut sivistys auttaisi pärjäämään erilaisissa tulevaisuuksissa

Ammatillisen koulutuksen sivistävän ja tulevaisuuden työelämään valmistavan roolin riittävyys

Reaktiivinen keskittyminen osaamistarpeiden muutoksiin voi viedä huomiota siltä, **millaista tulevaisuutta osaamisen avulla halutaan aktiivisesti rakentaa**.

Monien ennakointia ohjaavien keskustelujen nähdään keskittyvän verrattain pienelle joukolle.

Suomen **erilaiset alueelliset todellisuudet**

Osaamisen ennakointi eri aikajänteillä

Lyhyt aikaväli:

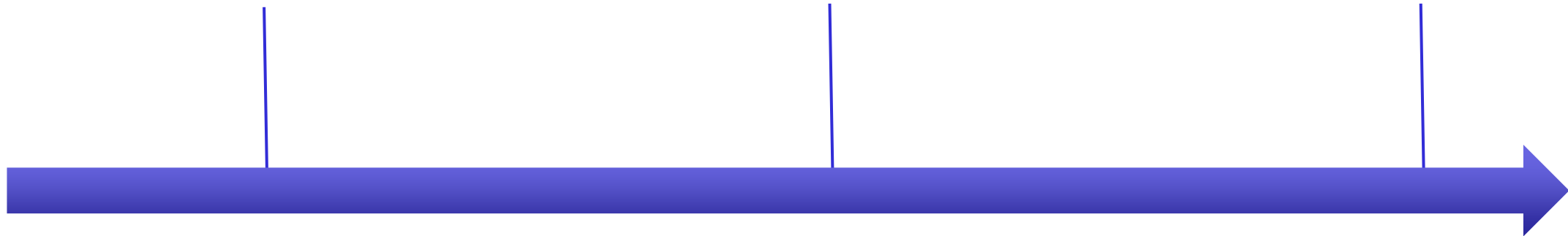
Esimerkiksi: Reagointi työmarkkinasignaaleihin, tilannekuva, mukautuminen

Keskipitkä aikaväli:

Esimerkiksi: Strateginen linjaukset, valinnat, resurssien kohdentaminen

Suunta ja visio:

Esimerkiksi: Sivistyspohja, rakenteelliset muutokset, resilienssi

Kehitystarpeet

Laaja käsitys osaamisesta yhteiseksi suunnaksi

Osaamisen ennakointia leimaa jännite laaja-alaisen sivistyksen ja kapean, korkeakoulutuksen erikoisosaamisen välillä, vaikka yhteiskunnan **pitkän aikavälin resilienssi ja yhteiskunnallisissa murroksissa menestyminen edellyttäisi laajaa osaamiskäsitystä.**

Koordinaatiota laaja-alaisella osaamisen ennakoitoinnilla

Ennakointi nojaa vahvasti työvoima- ja koulutustarpeiden logiikkaan. Kolme toisiinsa liittyvää väylää, jolla kehittää ennakoinnin menetelmiä ja lähestymistapoja: 1) laaja-alainen **koko yhteiskunnan näkökulma**; 2) **ilmiölähtöinen** tarkastelu sekä; 3) **pitkän aikavälin**, sitouttava ja nykyisiä oletuksia kyseenalaistava näkökulma.

Tehdään arvokas olemassa oleva tieto näkyväksi ja hyödynnettäväksi: vahvistetaan kytköksiä ja otetaan huomioon datan avoimuus

Usein hyödyllinen **data jää piiloon tai on vaikeasti yhteensovitettavassa muodossa.** Eri toimijat rakentavat tilannekuvansa työläästi useista tietolähteistä. Vahvempi koordinaatio ja yhteistyö nähdään keskeisenä. Ei ole tahoja, jotka vastaisi **datan avoimuudesta ja yhteentoimivuudesta.**

Uusi järjestelmä palvelemaan sekä institutionaalista suunnittelua että yksilöitä

Ihannetilassa osaamisen ennakointijärjestelmä **palvelee sekä institutionaalista että henkilökohtaista suunnittelua** esimerkiksi digitaalisten palveluiden tai opinto- ja uraohjauksen kautta.

Kommentit

Johanna Ollila, tutkimuspäällikkö, Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Tommi Himberg, erityisasiantuntija, Jotpa

Touko Apajalahti, koulutuspolitiikan päällikkö, Teknologiateollisuus ry

Viivi Koivuniemi, ennakoinnin asiantuntija, Vantaan kaupungin
ennakointiyksikkö

Tulossa (ja meneillään)

KasvuAtlas- julkaisu 25.3.2026

- Parikymmentä lyhyttä tekstiä inhimillisen pääoman eri aiheista.
- Koulutusjärjestelmän uudistustarpeista tulossa myöhemmin keväällä.

Nuorten tulevaisuususkon heikkemisen syitä ja ratkaisuja selvittäneen asiantuntiryhmän loppuraportti ja toimenpidesuosituksset julki 25.3. klo 9–12.

- Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Sitran järjestämää tilaisuutta voi seurata streamin välityksellä
- Ilmoittautuminen on nyt käynnissä (linkki tulee chatiin)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt työryhmän koulutustarpeen keskipitkän ja pitkän aikavälin ennakoinnin kehittämiseksi. Keskeisiä tehtäviä:

- Laatia esitys keskipitkän ja pitkän aikavälin koulutustarjonnan ennakoinnin järjestämiseksi
- Laatia esitys koulutustarjonnan tavoitteita koskevan yhteiskunnallisen vuoropuhelun järjestämiseksi

Lisätietoja

milma.arola@sitra.fi

